

KINNITATUD

Rapla maavanema 23.mai 2011

korraldusega nr 303

**RAPLA MAAKONNA TURISMI
ARENGUKAVA
2011–2020**

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. TURISMI ÜLDINE OLUKORD NING SUUNDUMUSED.....	4
2. EESTI TURISMI HETKEOLUKORD.....	6
3. RAPLAMAA TURISMI HETKEOLUKORD.....	8
4. RAPLAMAA TURISMIARENDUSE PRIORITEEDID.....	10
5. VISIOON.....	10
6. EESMÄRGID AASTAKS 2020.....	11
7. TURISMI KORRALDUS MAAKONNAS.....	12
8. PROTSESSI JUHTIMINE.....	12
Lisa: TEGEVUSKAVA.....	13

SISSEJUHATUS

Turismi on majandusharu, mis heitlikes majandustingimustes on osutunud üsnagi stabiilseks. Loomulikult on turismiski n.ö kõrg- ja madalhooajad, klientide hulk varieerub kuid hästikorraldatud ja laia kliendibaasiga turismiettevõtte on siiski piisavalt stabiilne.

Edukate turismiettevõtete välja kujunemine eeldab paljude partnerite ühistööd. Algab ju reisikülustus sihtkoha leidmisest ja selle uurimisest, reisiotsuse aitavad ellu viia erinevad reisifirmad, sihtkohas olemise hubaseks muuta kohalikud turismiteenuste pakkujad. Lisandub kogu piirkonna atraktiivseks tegemise ja selle säilitamise töö nii igale maaomanikule kui ka kohalikule omavalitsusele, erinevatest esindusorganisatsioonidest rääkimata.

Piirkonna turismistrateegia on eelkõige piirkonna elanike ühine kokkulepe mingi visiooni realiseerimiseks omavahelises koostöös. Käesoleva strateegia koostamine koosnes kahest etapist. Esimesel etapil analüüsis algatusrühm koos aktiivsete huvilistega valdades turismi olukorda maakonnas, koostas ülevaate potentsiaalsetest turismiga seotud objektidest ja üritustest. Nende materjalide alusel Raplamaa Omavalitsuste Liit aktiivses koostöös SA Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskusega püstitas maakonna turismi arendamise peamised eesmärgid ning nendest tulenevalt valmisid turismi arengukava ning konkreetne tegevuskava. Aktiivsem roll vastavas protsessis oli eelkõige järgmistel inimestel:

Tiiu Susi – Rapla Maavalitsus
Silvi Ojamuru – Raplamaa Omavalitsuste Liit
Aili Normak – Juuru vallavalitsus
Margus Jaanson – Juuru Vallavalitsus
Virve Õunapuu – Kohila vallavalitsus, Hageri Muuseum
Herki Olo – Rapla vallavalitsus
Jaane Jõenurm – Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus

Arengukava varasemate versioonide aruteludes osalesid ka Ülle Kiviste, Triin Matsalu, Riina Redlich, Piret Maiberg, Merike Käosaar, Leo Kass, Jaanus Kiili, Marje Schmidt jt.

Loodetavalt on erinevate arendusideede ühisosade sünteesina sündinud maakonna turismistrateegia abiks valdade vastavate arenduste kavandamisele ning sellest leiavad kasulikku ja tuge ka maakonna turismiettevõtjad oma kavade ellu viimisel.

1. TURISMI ÜLDINE OLUKORD NING ARENGUSUUNDUMUSED

Turismi arengut mõjutab mingil määral majanduse üldine olukord ning selle muutused. Eesti majandus liitus eurosooniga 1. jaanuaril 2011 ning sellest tulenevad toimuvad korrektsioonid hindade, sh tööjõu ja teenuste hindade tasemes.

Turismi arengusuundumusi lähikümnenditel kirjeldatakse aga nii.

Maailma Turismiorganisatsiooni pika-ajaline tulevikuprognos

- Ööbimisega välisreiside arv kasvab kogu maailmas. Kuigi jätkuvalt suureneb Euroopasse tehtavate reiside hulk, on siiski oodata uute sihtkohtade kujunemist, eelkõige Aasias. Aasias kujuneb ka oma 'siseturism'.
- Kesk- ja Ida-Euroopa osatähtsus Euroopa turismiturul suureneb tingituna Venemaa turistide transiidist Lääne-Euroopasse ning kohalike turismitoodete ja -teenuste arendamisest.

Turismi arengusuundumused

- Elanikkonna üldise vananemisega kaasneb suurem hulk materiaalselt kindlustatud ja reisikogemusega vanemaid inimesi turistide seas – turismiteenused suunduvad senisest enam mugavusele, rahule ja vaikusele, hooldusteenustele, lõõgastumisele.
- Noorematel inimestel on reisikogemus ning suuremat tähelepanu pööratakse teenuse hinna ning kvaliteedi suhtele. Sihtkohtade valikus muutub oluliseks keskkonnasõbralikkus, turvalisus, eripära, pakutavate teenuste kvaliteet ja mitmekesisus.
- Puhkusereisid muutuvad üha individuaalsemaks, oluliseks saab uute elamuste otsimine, huvitavad tegevused, võimalus reisil tegeleda oma harrastusega, enesetäiendamisega – need ettevõtmised on suhteliselt vähem mõjutatud võimalikest majanduslangustest.
- Kultuuriturism on küll tõusev trend kuid tingituna üldisemast kultuurihuvist on sihtkohtades oluline kombineerida erinevaid kultuuri-, puhkuse- ja lõbustustooteid.
- Valdavad on aktiivsed lühikesed puhkused aastaringselt, nädalalõpupuhkused. Kasvab inimeste soov erinevate turismitoodete ja -kogemuste saamiseks lühema perioodi vältel. Selliste nn lisapuhkusereiside sagedus sõltub aga suurel määral majanduslikest võimalustest antud hetkel.
- Valdab Internetipõhine individuaalne reisikorraldus, ja seda eriti majanduslike madalseisude ajal.

Eesti turismi arendamisel lähtutakse **strateegia «Säästev Eesti 21» põhieesmärkidest:**

1) Eesti kultuuri elujõulisuse jätkusuutlikkuse tagamine – kultuuri, rahvuse, traditsioonide, pärandi, elulaadi ja nende elementide pakkumine, arvestades seejuures pakkumise piiratud võimalusi ning soodustades selle edasikandmist järgnevatele põlvetele.

2) Heaolu suurendamine saab põhineda ettevõtlikkuse arendamisel ja majandusliku jõukuse suurenemisel, erinevate vaba aja veetmise ja taastusvõimaluste paremal kättesaadavusel ning tasakaalustatud keskkonnaressursside tarbimisel. Turismisektor

pakub mitmekesiseid võimalusi nišitoodete ja nn elustiili ettevõtete loomiseks ning nende poolt osutatavate teenuste pakkumiseks Eestist huvitatud küllastajatele.

3) Jätkusuutliku arengu oluliseks nurgakiviks on kogu elanikkonna kaasamine ühiskonna olulistesse otsustesse. Turismi arendamine saab olla jätkusuutlik vaid regioonide eripära ja kohalike elanike huvisid arvestades ning erinevate sotsiaalsete gruppide kaasamisel otsustusprotsessi. Külustuselamus kultuuri- ja loodusturismitoote pakkumisel põhineb peamiste tooteosade olemasolul: vajalik infrastruktuur kultuuri- või loodusväärtuse säilimiseks ja hoidmiseks, keskkond esteetilise ja emotsionaalse elamuse saavutamiseks ning arvestamine kohalike elanike elu-oluga. Eriti vajalik jätkusuutliku arengu tagamisel on arvestamine kultuurilise ja ökoloogilise tasakaaluga unikaalsete koosluste pakkumisel turismitootena.

4) Ökoloogilise tasakaalu säilitamine on turismi arengu seisukohalt esmatähtis. Maakonna loodus on teine oluline ressurss Raplamaa atraktiivsuse suurendamisel turismisektoris, selle pakkumisel jälgitakse loodusressursside optimaalset tarbimist, vähendatakse keskkonnareostust, tõstetakse inimeste teadlikkust ja väärtushinnanguid ning kasutatakse laialdasemalt keskkonda säästvamaid transpordiliike ja tehnoloogiat.

2. EESTI TURISMI HETKEOLUKORD

Eesti on turistidele avatud maa. Viimastel aastatel on oluliselt suurenenud siseturistide hulk, mistõttu välituristide suhteline osakaal majutatute seas on vähenenud. Väliskülalised tulevad Eestisse peamiselt Põhja-Euroopast, eriti Soomest, kuid viimaste suhteline osakaal on pidevalt vähenenud. Kasvanud on Norrast, Lätist, Venemaalt ja Suurbritanniast saabunute hulk.

Suurema osa külastajatest moodustavad ühepäevaturistid eriti Soomest-Rootsist, kes viibivad peamiselt Tallinnas ning kulutavad võrreldes ööbivate turistidega suhteliselt vähe. Ööbimisega reisid on suhteliselt lühikesed, keskmine majutuse pikkus on kaks ööpäeva (nädalalõpupuhkus), mis viitab sellele, et ei ole põhjust pikemaks kohalviibimiseks – atraktiivsed teenused kas puuduvad või nendest pole teavet. Oluliselt on kasvanud Venemaa ning Läti turistide hulk samas kui Saksamaa osakaal on suhteliselt stabiilselt 5 – 6 %.

Valdav enamus välismaalasi ööbib Tallinnas, Pärnus ning Saare maakonnas. Viimastel aastatel on sagenenud välismaalaste ööbimine Tartus, teistes maakondades jäi kas samaks või hoopis vähenes. Marginaalsel hulgal ööbib välismaalasi Järva ja Rapla maakonnas (Tallinna ligidus) ning Jõgeva maakonnas (Tartu lähedus).

Viimastel aastatel on enamikus maakondades siseturistidest ööbijate hulk suurenenud. Oluline langus kogu Eestis on seotud 2009. aasta majandusliku langusega. Ööbimiste arvu edasine suurenemine eeldab jätkuvat panustamist kohalike turismitoodete ja -teenuste väljaarendamiseks, üle-eestilist huvi pakkuvate ürituste korraldamiseks. Suurlinn Tallinna lähedus loob selleks head eeldused.

Pikemalt Eestis peatuvate reisijate Eesti **külastamise põhjused** on erinevad. Aastatel 2003–2008 pidevalt on majutusasutustes pidevalt kasvanud puhkajate osakaal ning vähenenud ärireisijate hulk. Võimalik äriturism haarab ainult kuni 20 % külastajatest.

Tingituna puhkusereisijate domineerimisest on Eesti turism väga hooajaline, keskendudes peamiselt soodsama ilmastikuga suvekuudele ning väljakujunenud turismipiirkondadele eelkõige Tallinnas ja Pärnus, Saaremaal ning Lõuna-Eestis.

on erinev motiiv ja põhjus. Sageli on nad seotud ka erinevate tegevustega. Sisereiside peamiseks 'mootoriks' on sugulaste ja tuttavate külastamine Eesti erinevates osades ning rannapuhkus ja veega seotud harrastused. Sisemaist reisijat köidavad ka looduslikud ning ajaloo- ja kultuuriväärtused kuid need peavad olema korrastatud, hästi teada-tuntud ning kergesti autode-bussidega ligipääsetavad. Siseturist külastab n.ö sissetöötatud kohti ning tegeleb harva võimalike huvitavate turismiobjektide avastamisega. Maakonna tasemel tähendab see objektide – sündmuste üleriiklikuks ja rahvusvaheliseks tutvustamiseks, vajadusel ka edasi arendamiseks.

Rahvusvaheliste puhkuseturistide motiiv külastada Eestit on väga erinev. Välismaised külastajad on huvitatud meie pärandist – eriti loodusest ja ehitistest-rajatistest. Arhitektuurihuvilisi külastajaid tuleb enam Venemaalt, Lätist ja Suurbritanniast. Suurbritanniast ja Põhjamaadest tulevad külastajad huvituvad peamiselt looduskaunistest aladest, restoranidest ja baaridest (Suurbritannia, Rootsi) ja poodlemisest (Soome, Rootsi).

Potentsiaalsete välisküllastajate küsitlemine näitas ka, et muuseumid – näitused ja erinevad kultuurisündmused pole Eesti reisi kavandamisel olulised – enamasti pole neil rahvusvahelist kõlapinda. Sisuliselt samalaadne olukord valitseb ka siseturistide reisikorralduses.

Tallinn oma suhteliselt autentse, UNESCO pärandinimistusse kuuluva keskaegse vanalinnaga on hästi tuntud turismiatraktsioon kogu Euroopas, oluline sihtpunkt ka nädalalõputuristidele. Probleem on aga selles, kuidas viia Tallinna küllastajaid Eesti maapiirkondadesse, millised on (või võiks olla) olulisemad turismiatraktsioonid Tallinna ümbruse maapiirkondades.

3. RAPLAMAA TURISMI HETKEOLUKORD

I. Rapla maakonna turismi tugevused

- Tallinna kui Eesti turismivärava ja siseturismi lähtekoha lähedus
- Head ühendused tänu Tallinna rahvusvahelisele lennujaamale ja sadamale, maakonda läbivale rahvusvahelisele maanteele Tallinn–Pärnu–Riia (*Via Baltica*) ning siseturismiteele Tallinn–Rapla–Türi–Viljandi (*Green Way*), samuti raudtee
- Kuusiku väikelennuväli väikelennukitega maakonna küllastamiseks
- Säilinud ajaloolised mälestised (mõisad, kirikud, palvemajad, linnused, pargid)
- Rikkalik ajaloo- ja kultuuripärand
- Säilinud mitmekesine looduskeskkond
- Kaitsealad, jalgrattateed ja matkarajad
- Muusikafestivalid (Kirikumuusika, Lelle Alternatiiv, Hard Rock laager, Rabarock))
- Maakonna turismiettevõtjate katusorganisatsioon
- SA Põhja- Eesti Turism liige

II. Rapla maakonna turismi kitsaskohad

- Turismiobjektid suures osas välja arendamata ning regulaarse hoolduseta/ turunduseta
- Vähe investeringuid, eriti kvaliteetsetesse turismitoodetesse
- Orienteerumine peamiselt (kohalikele) siseturistidele
- Kultuuriturismiüritused on suunatud eelkõige kohalikele elanikele, on väikese küllastatavusega ning maakonna kui terviku turismi edendamise seisukohalt ebaolulised
- Tagasihoidlik ja pigem juhuslik koostöö turismiasjaliste vahel
- Turismiobjektid, juurdepääsud ning parkimisvõimalused on puudulikult tähistatud (või tähistamata);
- Vähe on kvaliteetseid toitlustuskohti, eriti *Via Baltica* trassil
- Infomaterjale on raske kätte saada
- Kohalikud kruusakattega teed on periooditi halvasti hooldatud;
- Tallinnast väljuvate Raplamaa ühepäeva retkede puudumine ja/või nende puudulik turundus
- Maakondlik turismi i-punktide võrgustik puudub – kohtadel ei saa infot!
- Puuduvad piirkondlikud turismimeened
- Elanikkonna ja omavalitsusametnike turismiteadlikkus on madal, kohalik turismiettevõtlus – tagasihoidlik

III. Rapla maakonna turismi võimalused

- Maakondlike turismiklastrite kujundamine ja eelisarendamine sotsiaalpartnerite koostöös
- Tallinna kui Eesti turismivärava läheduse ära kasutamine (ühepäevaretked, turundus, koostöö);
- Uute turismitoodete ja –teenuste arendamine maakonnas
- Turismiinfo kättesaadavuse parendamine läbi kohalike i-punktide erinevaid meediaid kasutades
- Üldise turismiettevõtlikkuse arendamine (koolitus);

- Turismiobjektide ja -teenuste arendamine Tallinna–Pärnu (Via Baltica) ning Tallinn–Rapla–Türi (GreenWay) maanteed vööndis.
- Turismihooaega pikendavate ürituste arendamine kevadel ja sügisel
- Koostöös SA Põhja-Eesti Turism ja teiste naabermaakondadega (eelkõige harju ja Pärnu) ühiste turismitoodete loomine ning arendusprojektide käivitamine

IV. Rapla maakonna turismi arendamise võimalikud ohud

- Maakondlike turismi arendusklastrite puudumine
- Süsteemse turismiarendustegevuse asendamine ühekordsete aktsioonidega („projektidega“);
- Kultuuriturismi suurürituste kadumine või asendumine kohalike ettevõtmistega
- Turismituruga seotud oskusteabe nappus ning analüüsi nõrkus

V. Peamised muutmisvajadused

SWOT analüüsi tulemused annavad võimaluse esitada peamised muutmisvajadused maakonna turismi edendamiseks.

A. Majanduskeskkond

- mitmekesistada pakutavate turismitoodete ja -teenuste valikut,
- vähendada turismitoodete ja -teenuste hooajalisust
- tõsta turismiteenuste ja -toodete atraktiivsust ja kvaliteeti rõhuga eelkõige Tallinnast lähtuvatele reisikogemustega välis- ja siseturistidele;
- turismikoostöö teiste maakondadega;
- turismivaldkonna inimressursi arendamine

B. Tehiskeskkond

- oluliste turismitõmbekeskuste infrastruktuuri (avalikud tualetid, parklad, wifi) parandamine
- turismiobjektide tähistuse ja juurdepääsuteede parendamine;

C. Maine

- Saavutada Suur-Tallinna lähiturismi sihtkoha staatus;
- Kavandada ja arendada üleriigilise kõlapinnaga maineüritusi
- Suurendada Raplamaa kui reisisihtkoha tuntust Eestis ning parandada turismiteabe kättesaadavust;

D. Administratiivkeskkond

- Rapla maakonna turismiettevõtjate katusorganisatsiooni arendamine
- Maakonda hõlmavate ühiste turundus- ja arendustegevuste jätkamine;

E. Looduskeskkond

- Olulisemate turismiobjektide (sh parkide) hooldamine ja korrastamine
- Olemasolevate loodusradade tähistamine ja korrashoid.
- Uute puhkealade, loodus- ja terviseradade rajamine ning nende tähistamine

4. RAPLAMA A TURISMIAREN DUSE PRIORITEEDID

Käesolevad prioriteedid sõnastati Rapl amaa Omavalitsuste Liidu, Rapl amaa Arendus-ja Ettevõtluskeskuse ja Rapla maavalitsuse poolt:

A. Arendusvaldkonnad

- Pärandturism ajaloolise arhitektuuripärandi baasil
- Loodusturism parkide ja loodusalade baasil
- Kultuuriturism erinevate kultuuriürituste baasil
- Aktiivne puhkus linnlastele

B. Tegevusvaldkonnad

- Innovatsioon ja turismi tootearendus
- Infrastruktuur ja turismiobjektid
- Informatsioon ja turundus
- Hooajalisus

5. VISIOON

Aastaks 2020 on Rapla maakond atraktiivne reisisiht, mis oma kultuuripärandi, looduse ja heatasemelise teeninduse ning mitmekesiste puhkevõimalusega tekitab soovi maakonda külastada, viibida siin kauem ning tulla tagasi.

Aastaks 2020 on Rapl amaa jõudnud nii kaugele, et:

- maakond on reisisihina tuntud ja hinnatud;
- maakonna turismitooted on innovatiivsed ja paindlikud;
- turismitooted on elu- ja looduskeskkonda säästvad ning traditsioonidele tuginevad;
- maakonda külastatakse igal aastaajal;
- teave Rapl amaa ja siinsete turismitoodete kohta on kergesti kättesaadav ja ajakohane;
- piirkondlikud külastuskeskused (sh ka turismi i-punktid) on välja arendatud;
- maakondlik, riigisisene ja rahvusvaheline koostöö toimib ladusalt.

6. RAPLAMAA TURISMI ARENDAMISE EESMÄRGID

Turismi arenduse eesmärgid ja vajalikud tegevused sõnastati Raplamaa Omavalitsuste Liidu (ROL) ja Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskuse (RAEK) koostöös. Seejärel tutvustati neid valdadele ning turismiga seotud mittetulundusühingute esindajatele, kes tegid oma ettepanekud nii eesmärkide kui eriti nende saavutamiseks vajalike tegevuste osas.

EESMÄRK 1. Raplamaa on tuntud ja hinnatud reisisiht

Eesmärgi saavutamiseks on tegevused järgmistes tegevusvaldkondades:

1. Maakondlike ja valdkondlike arengusuundade dokumentide loomine ja süsteemne elluviimine
2. Maakonna turundamine. Maakonna tutvustused ja reklaam meedias, trükised, info levitamine.
3. Taristu väljaarendamine külastusaladel (sh juurdepääsu- ja kergliiklusteed, parklad, puhkekohad, internetiühendused, infotahvlid jms)

EESMÄRK 2. Raplamaa turismitooted ja -teenused on kvaliteetsed, mitmekesised

1. Koolitused ettevõtjatele, giidikoolitused
2. Toetused teenuste arendamine ja pakettide loomise soodustamine
3. Objektide arendamine, sh:
 - ajaloo-kultuuripärandi säilitamine ja korrastamine
 - Tervis ja sport
 - Puhkus ja uued teadmised
 - Kultuur ja kunst
 - Matkarajad
4. Sündmuste korraldamine ja turundamine (Piirkonda tutvustavate ürituste korraldamine):
 - Rahvusvahelised sündmused
 - Vabariiklikud sündmused
 - Piirkondlikud sündmused

EESMÄRK 3. Turismiinfo on ajakohane ja kergesti kättesaadav kõigile

Eesmärgi saavutamiseks on tegevused järgmistes tegevusvaldkonnades:

1. Infopunktide arendamine ja loomine (Rapla TIK ja uued väiksed TIKid, info levituskohad nt bensiinjaamad)
2. Portaalid, andmebaasid maakonnaportaali, Puhka Eestis, jms andmebaasid
3. Märgistus, viidad

7. TURISMI KORRALDUS MAAKONNAS

Turismi korraldamine ja edendamine on meeskonnatöö, milles osalevad maakonna turismiettevõtjad, kohalikud omavalitsused, maavalitsus, Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus, SA Põhja-Eesti Turism, seltsingud jt.

Valdade arengukavades käsitletakse turismi arengut antud kohaliku omavalitsuse territooriumil.

Turismiettevõtjad on koondunud oma esindusorganisatsiooni MTÜ Raplamaa Turism ja osalevad aktiivselt MTÜ Eesti Mõisate Ühenduse ning seltsingu Rattaga Raplamaa tegevuses.

Tähtis roll turismi edendamisel, arendamisel ja koordineerimisel maakonnas on SA Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskusel (RAEK).

8. ARENDUSPROTSESSI JUHTIMINE

Maakondliku turismi arengukava 2011–2020 elluviimist koordineerib Rapla maavalitsus koostöös kohalike omavalitsustega. Turismi arengukava konkreetsete tegevuste elluviimist ja realiseerimist turismiettevõtjate poolt aitavad korraldada ja nõustada kohalikud omavalitsused, maavalitsus ja RAEK, kaasates siia ka teisi kodanike ühendusi.

Tegevuskava

EESMÄRK 1. Raplamaa on tuntud ja hinnatud reisisiht

1.1. Maakondlike ja valdkondlike arengusuundade dokumentide loomine ja süsteemne elluviimine

Tegevus	Täitja	tähtaeg	rahastamine
Turunduskontseptsiooni arendamine	MV, ROL, MTÜ	2012	MV, projekt
Maakonna stiiliraamatu koostamine	MV, ROL	2013	MV
Maakonna logo statuut	MV, ROL	2012	MV

1.2. Maakonna turundamine. Maakonna tutvustused ja reklaam meedias, trükised, info levitamine.

Tegevus	Täitja	tähtaeg	rahastamine
SA Põhja-Eesti Turismi turismiturundusprojekti trükised	SA PET	2012	projekt, MV, ROL
Osalemine projektis „Eesti Toit“	SA PET, MTÜ	2012	projekt
Raplamaa turismikaart, sündmuste voldik	RAEK	pidev	MV, MTÜ
Trükis „Retk Raplamaa mõisaparkidesse“	MV	2012	MV, KIK, Kulka
Trükis „Raplamaa mõisaretked“ kordustrukk	MV	2012	MV, projektid
Turismiobjekte, loodus- ja õpperadasid ning vaatamisväärsusi tutvustavad trükised	MV, Märjamaa, Vigala VV jt	pidev	KIK, LEADER
Sihtsuunitlusega teede- ja radade võrgu (matka-, suusa-, ratta-, rollerirajad) kaardistamine ja kaartide trükkimine	MV, KOV	pidev	KIK, LEADER
Ajaloopärandi ja legendide trükised	KOV, seltsingud	2011- 2015	Kulka, projektid
Trükis “Linnuste reisi juht” koostamine	MV,	2013	Kulka, projektid
Maakonna koguteose koostamine I ja II osa	MV	2014-2016	projektid
Reklaamid meedias, kampaaniad, ühisturundusprojektid (Suvesündmused, Rabarock, suvetendused, sümpoosionid, külastusmängud jne)	MTÜ, RAEK, KOV, MV	pidev	projektid, LEADER
Rapla linna kui maakonnakeskuse tähistuse (sümbolite) väljatöötamine ja paigaldamine sissesõiduteede juurde	Rapla VV	2014	Rapla VV

Rapla kesklinna liikuva maakonna infoga LED ekraani paigaldamine	MV, KOV	2014	projektid
Maakonna turismiettevõtjate reklaamimine vabariiklikes väljaannetes, osalemine erinevatel turismimesseidel	MTÜ, MV,RAEK	pidev	projektid
Maakonna virtuaalne tuur	MV, ROL, RAEK	2013	projektid

1.3. Taristu väljaarendamine külastusaladel (sh juurdepääsu- ja kergliiklusteed, parklad, puhkekohad, internetiühendused, infotahvlid jms)

Tegevus	täitja	tähtaeg	rahastamine
Maakonda läbiva Via Baltica ja Rohelise Tee võimaluste ärakasutamine turismialase tegevuse väljaarendamisel	MV, ROL	2015	projekt
Rattalaenukohtade väljaarendamine turismiettevõtete juurde	SA PET	2012	projekt
Rattaparklate väljaehitamine maakonda	KOV	2015	projekt
Kergteede väljaehitamine vastavalt maakonna teemaplaneeringule	KOV, Maanteeamet	2012-2016	Maanteeamet, KOV, projekt
Igamehe puhkekohtade võrgustik maakonnas	RMK	2014	RMK
WIFI levi kättesaadavuse parandamine avatud turismiobjektidel	VV	2016	projekt
Rapla ajaloolise linnasüdame väljaehitamine	Rapla VV	2015	projekt

EESMÄRK 2. Raplamaa turismitooted ja -teenused on kvaliteetsed, mitmekesised

2.1. Koolitused ettevõtjatele, giidikoolitused

Tegevus	täitja	tähtaeg	rahastamine
Giidi- ja reisijuhtide koolitused	Kohila VV, MTÜ	2012-2015	projekt
Koolitused ja õppereisid turismiettevõtjatele	MTÜ, SA PET, RAEK	pidev	projekt

2.2. Toetused teenuste arendamine ja pakettide loomise soodustamine

Tegevus	täitja	tähtaeg	rahastamine
Ökoturismitoodete ja –teenuste loomise edendamine	MTÜ	2016	projektid, KIK
Keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamise ja sertifitseerimise edendamine	KOV	2020	KOV
Reisifirmade tutvustusreisid maakonda	MV, MTÜ	pidev	projektid
Maakonda tutvustavad reisirakendid	MTÜ, VV	pidev	projektid
Internetipõhise maakondliku külastusmängu loomine	RAEK, MTÜ	2012	projektid
Fotojaht maakonnas	Jahimeeste Selts	2012	projektid
Turismipakett "Ratsa, rattaga Raplamaa rabasse rokkima" arendamine	MTÜ	2012	projekt, MTÜ

2.3. Objektide arendamine

ajaloo-kultuuripärandi säilitamine ja korrastamine

Tegevus	täitja	tähtaeg	rahastamine
Varbola linnuse renoveerimine ja välja arendamine	RMK, Põlli Külaselts	2014	Muinsuskaitseamet, RMK, KIK; Leader
Mahtra Talurahvamuseumi väljaehitamine Juuru mõisas	Juuru VV, Muuseum	2020	projektid, Kultuurimin
Muuseumite arendamine ja koduloolise pärandi kogumine, süstematiseerimine ning eksponeerimine maakonnas (Sillaotsa Talumuuseum, Järvakandi klaasimuuseum, Hageri Apteegimuuseum, Varbola Vanavaraait, Luhtre talu perenaise muuseum jne)	KOV, ettevõtjad, omanikud	2018	KOV, ettevõtjad, omanikud, projektid
Maakonna kirikute renoveerimine ja nende ümbruste korrastamine	Kogudused	pidev	Projektid, programmid
Maakonna kabelite (Järvakandi, Velise, Alu jt), palvemajade, kalmistute ja kalmistukabelite korrastamine	KOV, omanikud	pidev	Projektid,
Keyserlingi kalmistu korrastamine, säilitamine	Omanik	Pidev	Muinsuskaitse

Maakonna mõisakoolide restaureerimise jätkamine	KOV, omanikud	pidev	KOV, Muinsuskaitseamet
Mõisakomplekside renoveerimine ja eksponeerimine (sh Raikküla, Vaimõisa, Vana-Vigala, Kehtna, Sutlema, Inglise, Atla, Konuverve)	KOV, omanikud	pidev	omanikud, Muinsuskaitseamet, KOV, Leader
Kasutatud relvastuse väliekspositsiooni loomine Alu mõisa juurde	Kaitseliit	2012	Omavahendid
Mõisaparkide hooldamine	omanikud	pidev	KIK
Maakonna linnuste korrastamine ja eksponeerimine	KOV	pidev	RMK, KOV, Leader
Vigala Hirvepargi kujundamine metsapuhke alaks	Vigala VV, RMK	2020	KOV, projektid

Tervis ja sport

Tegevus	täitja	tähtaeg	rahastamine
Puhke- ja virgestusalade ning ujumiskohtade väljaarendamine maakonnas	Vigala, Kohila, Märjamaa, Rapla, Raikküla VV	2018	KIK, LEADER, KOV
Rapla kardiraja väljaarendamine	Rapla VV, MTÜ	2015	projekt
Rapla (Kuusiku) lennuvälja edasiarendamine lennuspordi ja väikelennunduse keskuseks	MTÜ, Rapla VV	2016	projektid
Paluküla puhke- ja spordikompleksi välja arendamine	Kehtna VV, MTÜ	2020	Projektid, Kehtna VV
Maakonnas ratsutamisevõimaluste edasi arendamine	Omanikud	2020	projektid
Juurimaa ratsaspordikeskuse arendamine	Omanik	2020	projektid
Rapla Vesiroosi tervisepargi väljaarendamine	Rapla VV, SA Rapla Spordirajatised	2014	KOV, SA, projektid
Maakonna esindusstaadioni rajamine Raplasse	Rapla VV	2015	Projektid, KOV
Vigala Jahilaskesportikeskuse arendamine	MTÜ	2020	projektid
Valtu spordimaja välja arendamine	Kehtna VV, Valtu Spordimaja	2020	Projektid, KOV
Karitsa Jahispordi- ja puhkekeskuse arendamine	Kaiu Jahiselts	2015	projektid
Kultuuri-spordikompleksi rajamine Inglise mõisakompleksi	MTÜ, omanik	2015	Projektid, omanik
Alesti puhke- ja vabaajakeskuse väljaarendamine	Juuru VV, MTÜ	2020	Projektid
Sadolini spordihoone teenuste arendamine	MTÜ, Rapla VV	2016	Projektid

Järta Tervisespordikeskuse arendamine	Märjamaa VV	2020	projektid
---------------------------------------	-------------	------	-----------

Puhkus ja uued teadmised

Tegevus	täitja	tähtaeg	rahastamine
Kuusiku Põllumajanduspargi ekspositsiooni täiendamine	MTÜ	2015	MTÜ, projektid
Kuimetsa krossiraja teeninduskeskuse väljaarendamine	MTÜ	2016	MTÜ, projektid
Raikküla mõisa ait-kuivati-muuseumi rajamine	MTÜ	2020	Projektid
Paka mäe korrastamine ja eksponeerimine	VV, MTÜ	2013	Projektid, KIK

Kultuur ja kunst

Tegevus	täitja	tähtaeg	rahastamine
Rapla Lauluväljaku kujundamine vabaõhuürituste alaks	Rapla VV	2015	Projektid, KOV
Kohila Loovuslabori välja arendamine	Kohila VV	2016	projektid
Rapla vabaõhusündmuste ala väljaarendamine	Rapla VV	2014	Projektid, KOV
Atla mõisa käsitöökeskuse edasiarendamine	Omanik	2020	Projektid, omanik
Rapla Kaasaegse Kunsti Keskuse edasi arendamine	MTÜ	pidev	projektid
Balti-Saksa kultuuripärandi uurimine ja avaldamine	KOV, omanikud	2016	projektid
Uku Masingu toa arendamine	MTÜ	2020	projektid

Matkarajad

Tegevus	täitja	tähtaeg	rahastamine
Olemasolevate matkaradade korrastamine, tähistamine ja uute rajamine	KOV	2018	KIK
Õppe- ja loodusmatkaradade rajamine ning arendamine maakonnas (igas vallas 2 rada)	KOV	2018	KIK
Rapla jõepromenaadi rajamise jätkamine	Rapla VV	2014	KOV, KIK, fondid
Kohila jõe promenaadi väljaarendamine	Kohila VV	2015	KOV, KIK, fondid
Ohukotsu-Varbola-Loone vana kaubatee märgistamine ja kasutusele võtmine – hobuvankri tee	MTÜ, KOV	2020	projektid
4Kuninga Tee väljaarendamine turismitooteks	MTÜ, KOV	2018	Projektid

2.4. sündmuste korraldamine ja turundamine. Piirkonda tutvustavate ürituste korraldamine.

rahvusvaheline

Tegevus	täitja	tähtaeg	rahastamine
Järvakandi Rabarock	Järvakandi VV, MTÜ	pidev	AF, KOV
Festival „Varbola Puu“	MTÜ	pidev	projektid
Rapla Kirikumuusika Festival	MTÜ	pidev	AF, projektid
Tohisoo keraamikapäevad	Keraamikute Liit, KOV	Pidev	projektid

Vabariiklik

Tegevus	täitja	tähtaeg	rahastamine
Vabariikliku tähtsusega spordisündmused (suurjooksud, kardivõistlused jne)	MTÜd, seltsid	Pidev	projektid
Festival Märjamaa Folk	Märjamaa VV	pidev	Projektid, KOV
Juuru Orelisuvi	Juuru VV, kogudus	Pidev	Projektid, KOV
Põrgupõhja retk	Kaitseliit	pidev	Kaitseliit, projektid
Lennunduspäev/ -festival Kuusikul	MTÜ	pidev	projektid
Jaanikross Kuimetsas	MTÜ	Pidev	AF
Vigala Hard Rock laager	MTÜ	2012	Projektid, KOV
Festival „Lelle Alternatiiv“	MTÜ	2012	projektid
Autovaba päev	MV, MTÜ	Pidev	projektid
Järvakandi Ilves Cup vibuvõistlus	MTÜ	pidev	projekt
EMT Suverulli etapp Raplas	Rapla MSL	pidev	Projekt
Eesti lahtised karikavõistlused naise kandmises	MTÜ	pidev	Projektid
Allvee kabe Valtu ujulas	Valtu spordimaja	pidev	Projektid
Motokrantsipäev	Krantsi Kõrts	pidev	projektid

Piirkondlik

Tegevus	täitja	tähtaeg	rahastamine
Loosalu Ahven – jää-alune kalapüügivõistlus	MTÜ	Pidev	projektid
Vana- Vigala Folkloorilaager	MTÜ	Pidev	Projektid, KOV
Käru Järvemuusika	Käru VV	Pidev	Projektid, KOV
Raimond Valgre muusikafestival	Laulustuudio	2013	projektid
Maakonna rattamatkad	Rapla MSL, KoMo, seltsing	Pidev	projektid

EESMÄRK 3. Turismiinfo on ajakohane ja kergesti kättesaadav kõigile

3.1. Infopunktide arendamine ja loomine

(Rapla TIK ja uued väiksed TIKid, info levituskohad nt bensiinjaamad)

Tegevus	täitja	tähtaeg	rahastamine
Maakondliku turismiinfokeskuse arendamine ja kaasajastamine (Raplas)	RAEK	2015	Projektid, EAS
Maakonna infopunktide võrgustiku kontseptsiooni väljatöötamine	RAEK, MV	2015	projektid
Maakonna infopunktide ja levitamiskohtade võrgustiku loomine	RAEK, MV	2017	projektid

3.2. Portaalid, andmebaasid maakonnaportaal, puhkaeestis, jms andmebaasid

Tegevus	täitja	tähtaeg	rahastamine
Maakonna turismiinfo edastamine üleriiklikesse andmebaasidesse (www.puhkaeestis.ee , www.visitestonia.com ja SA Põhja-Eesti Turism jne)	RAEK	pidev	Projektid, EAS
Raplamaa.ee portaali arendamine	ROL, RAEK, MV	pidev	projektid
Maakonna turismiinfo edastamine www.raplamaa.ee kodulehel, Rapla raadios ja maakonna ning valdade ajalehtedes.	RAEK, MV	pidev	Projektid, MV, KOV
Valdade kodulehtedel turismiinfo avaldamine ja täiendamine	KOV	Pidev	KOV

3.3. Märgistus, viidad

Tegevus	täitja	tähtaeg	rahastamine
Viitade hetkeolukorra hindamine	KOV, MTÜ	2012	projektid
Maakonnas ühtse turismisümboolika süsteemi loomine (maakonna eripära arvestades)	MV, KOV, RAEK	2013	projektid
Turismi ja külastuskohtade tähistamine, infotahvlite paigaldamine	MTÜ, RMK, KOV	pidev	projektid
Jalgrattateede tähistamine looduses	seltsing	2012-2015	projektid